

Dosarul nr. 2rac-119/23  
2-22084825-01-2rac-07062023

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: V. Holban)  
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Panov, A. Braga, V. Mihaila)

## ÎNCHEIERE

17 aprilie 2024

mun. Chișinău

### CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Ministerul Justiției, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Tiramisa” împotriva Ministerului Justiției, cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil și repararea prejudiciului,

împotriva deciziei din 26 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției și s-a menținut hotărârea din 25 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

#### c o n s t a t ă:

La 15 iunie 2022, Societatea cu Răspundere Limitată „Tiramisa” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil și repararea prejudiciului.

În motivarea cererii a invocat că, la 02 februarie 2015, Societatea cu Răspundere Limitată „Tiramisa” a depus sesizare la Procuratura Orhei, cu privire la săvârșirea de către \*\*\*\*\* a acțiunilor penale, manifestate prin delapidarea banilor reclamantei.

Prin ordonanța din 20 mai 2015 a procurorului în Procuratura raionului Orhei, Igor Cerchez, s-a refuzat în pornirea urmăririi penale și s-a clasat procesul penal nr. \*\*\*\*\* din \*\*\*\*\* \*\*\*\*\* \*\*\*\*\*.

La 04 noiembrie 2015, procurorul adjunct al Procuraturii raionului Orhei, a anulat ordonanța de neîncepere a urmăririi penale din \*\*\*\*\* \*\*\*\*\* \*\*\*\*\*.

Prin ordonanța din \*\*\*\*\* \*\*\*\*\* \*\*\*\*\* , organul de urmărirea penală a

dispus începerea urmăririi penale conform semnelor infracțiunii prevăzute de art. \*\*\*\*\* alin. (\*\*\*\*\*) din Codul penal.

Reclamanta a menționat că s-a adresat de nenumărate ori cu plângeri cu privire la tergiversarea examinării plângerii legate de delapidarea averii societății, însă acestea au fost respinse.

Astfel, la 30 decembrie 2015, Societatea cu Răspundere Limitată „Tiramisa” a fost recunoscută în calitate de parte vătămată, iar în ianuarie 2016 cauza penală a fost transmisă spre examinare Judecătoriei Orhei.

Reclamanta a susținut că, pe parcursul anilor 2016-2020 au fost numite mai mult de 45 ședințe de judecată. A înaintat recuzare judecătorului, iar la 19 mai 2020 și 15 iunie 2020 a depus cereri privind accelerarea examinării cauzei, însă acestea au fost respinse.

Prin sentința din 04 martie \*\*\*\*\*, Judecătoria \*\*\*\*\*, sediul Central l-a recunoscut pe \*\*\*\*\* vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. \*\*\*\*\* alin.(\*\*\*\*\*) din Codul penal. A fost eliberat \*\*\*\*\* de răspundere penală pe art. \*\*\*\*\* alin.( \*\*\*\*\*) din Codul penal în baza art. 53 lit. j) și art.60 alin.(1) lit. b) din Codul penal, fiind încetat procesul penal în baza art. 389 alin. (1) pct. 6 din Codul de procedură penală, deoarece a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală. S-a admis parțial acțiunea civilă depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Tiramisa” împotriva lui \*\*\*\*\* și \*\*\*\*\* privind încasarea prejudiciului material și a prejudiciului moral. S-a încasat de la Iurie Polinschii, în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Tiramisa” prejudiciul material cauzat în rezultatul comiterii infracțiunii în mărime de 15834 de lei.

A notat că sentința din \*\*\*\*\* a Judecătoriei \*\*\*\*\*, sediul Central a fost menținută prin decizia din 02 iunie \*\*\*\*\* a Curții de Apel Chișinău, iar prin decizia din 15 decembrie \*\*\*\*\* a Curții Supreme de Justiție, s-a respins recursul ordinar declarat de către avocatul inculpatului.

Reclamanta a punctat că procesul penal a fost început la \*\*\*\*\* și finalizat la \*\*\*\*\* care în opinia societății a fost tergiversat de către organul de urmărire penală și Judecătoria Orhei, sediul Central.

Așadar, prin examinarea procesului penal din anul 2015 până în anul 2021, reclamantei i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 pct. 1 al Convenției Europene, or, din materialele cauzei rezultă cu certitudine că, comportamentul instanței nu a fost unul eficient, contribuind la tergiversarea examinării cazului.

Reclamanta a solicitat încasarea din contul Ministerului Justiției, în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Tiramisa”, suma de 200000 de lei ca o compensație echitabilă a prejudiciului moral din încălcarea dreptului la examinarea cauzei într-un termen rezonabil.

Prin hotărârea din 25 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial acțiunea. S-a încasat de la bugetul de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Tiramisa”, suma de 20000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin neexaminarea în termen rezonabil a cauzei penale de învinuire

lui Iurie Polinschii în comiterea infracțiunii prevăzute de art.191 alin. (1) din Codul penal. În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 02 august 2022, Ministerul Justiției a declarat apel împotriva hotărârii din 25 iulie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond în partea admiterii, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

La 08 august 2022, prin intermediul oficiului poștal, Societatea cu Răspundere Limitată „Tiramisa” a declarat apel împotriva hotărârii din 25 iulie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu admiterea integrală a acțiunii.

Prin încheierea din 20 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit cererea de apel depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Tiramisa”, pentru neîndeplinirea indicațiilor instanței de apel, expuse în încheierea din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Prin decizia din 26 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de apel depusă de Ministerul Justiției și s-a menținut hotărârea din 25 iulie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, Curtea de Apel Chișinău a notat că instanța de fond just a remarcat că, în urma analizei raportului prezentat de către Ministerul Justiției și cu referire la criteriile sub aspectul determinării complexității, cauza dată nu prezintă o complexitate sporită și nu poate să determine o justificare a duratei de examinare de aproximativ 6 ani.

Instanța de apel a constatat că reprezentantul Societății cu Răspundere Limitată „Tiramisa” a întreprins acțiunile necesare, a manifestat un comportament activ, fiind prezent la ședințele de judecată, inclusiv a înaintat două cereri de accelerare a examinării cauzei, ceea ce denotă că reclamanta deține o miză de o importanță deosebită în examinarea cauzei. De aceea încălcarea termenului rezonabil de examinare a procedurii judiciare nu poate fi imputată Societății cu Răspundere Limitată „Tiramisa” și pe cale de consecință urmează a fi analizat comportamentul autorităților judecătorești implicate la examinarea cererii de chemare în judecată. Or, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a termenului rezonabil de examinare a cauzei și a lipsei suportării unui prejudiciu moral, revine în exclusivitate statului.

Curtea de Apel Chișinău a stabilit că instanța de fond just a concluzionat că autoritatea responsabilă de examinarea cauzei în termen rezonabil a procedurilor judiciare, care este statul Republica Moldova, nu a întreprins toate măsurile corespunzătoare în vederea examinării cu celeritate a cererii de chemare în judecată, ceea ce constituie în sine o încălcare a dreptului la un proces echitabil, garantat de art.6 parag.1 al Convenției Curții Europene a Drepturilor Omului, or, o întârziere în examinarea cauzei ar putea fi justificată de circumstanțe speciale, însă nu este admisibil ca întârzierea să prejudicieze esența dreptului protejat și garantat de art.6 parag.1 din Convenție.

Instanța de apel a conchis că cerința Societății cu Răspundere Limitată „Tiramisa” cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen

rezonabil este întemeiată, fiind just admisă de instanța de fond, or, Ministerul Justiției nu a exercitat sarcina probațiunii lipsei nerezonabilității termenului de examinare a cauzei nominalizate și a lipsei suportării unui prejudiciu moral.

La 26 aprilie 2023, Ministerul Justiției a depus recursul împotriva deciziei din 26 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârea instanței de fond în partea admiterii cererii de chemare în judecată și pronunțarea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă, ca neîntemeiată.

În motivarea cererii de recurs, cu reiterarea motivelor de fapt și de drept anterior expuse, recurentul a invocat că nu este de acord cu hotărârea contestată, deoarece instanța ierarhic inferioară la adoptarea acesteia nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, a aplicat eronat normele de drept material și procedural.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat public la 26 ianuarie 2023. La 06 martie 2023, Curtea de Apel Chișinău a expediat, prin intermediul poștei electronice, Ministerului Justiției copia deciziei (f.d. 148).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, recursul depus de Ministerul Justiției, la 26 aprilie 2023, se încadrează în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

La 15 iunie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia cererii de recurs, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 166).

Până la examinarea admisibilității, Societatea cu Răspundere Limitată „Tiramisa” nu și-a valorificat dreptul său procedural și nu a depus referință.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului depus de Ministerul Justiției împotriva deciziei din 26 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare până la 01 septembrie 2023.

Examinând temeiurile recursului declarat de Ministerul Justiției, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, 26 aprilie 2023, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului.

Din analiza recursului declarat rezultă că, Ministerul Justiției nu a indicat nici unul din temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data de 26 aprilie 2023.

În context, Completul de judecată constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat de către Ministerul Justiției nu rezultă că instanța de apel a apreciat arbitrar probele.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p.38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (cauza Helmers c. Suediei, 09 octombrie 1991).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul declarat de Ministerul Justiției nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

#### d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției împotriva deciziei din 26 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Tiramisa” împotriva Ministerului Justiției, cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil și repararea prejudiciului, pentru data de 17 aprilie 2024.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi